

Het is weer zomer. Genieten van het warme weer en fijn even de kraan opendraaien als we dorst krijgen. Jonge aanplant is echter afhankelijk van de hand die hen voedt. Hoe en hoe vaak geven gemeentes hun jonkies levensvocht in hun cruciale groeiperiode? Boomkwekerij Denissen en de gemeentes Zeist en 's Hertogenbosch aan het woord.

Auteur: Karlijn Raats

Bomen aan de fles Water geven aan bomen in de aangroefase

Hoe geven jullie je bomen water?

Leo Habets, boombeheerder bij de gemeente 's Hertogenbosch: "Dat doen we met een tankwagen met veel inhoud. Aan de hand van een lijst met locatie van jonge bomen maken we een ronde. Met een spuit deponeren we het water bij de bomen. Aan de tank zit een slang met een spuitkop. Het lijkt er een beetje op alsof je met je auto bij een benzinepomp staat te tanken. Het water is gewoon afkomstig uit de waterleiding." "We graven een geultje rond de boomspiegel en gieten daar het water in. Bij jonge bomen gieten we 10 tot 15 liter water. Bij grote dikke bomen en plantenbomen die we pas gepland hebben, graven we grotere geulen. Daaraan geven we minstens vijftig liter per boom." Gerard van den Breemer, wijkmanager bij de gemeente Zeist: "Bij ons zorgt de aannemer die de bomen plant gedurende het eerste jaar of de eerste twee jaar voor de bewatering en verzorging van de bomen. We besteden 'bomen water geven' dus uit. Als het niet goed gaat met een net aangeplante boom en hij gaat verloren, dan moet de aannemer voor een nieuwe boom zorgen. De controle op het werk van de aannemer is goed. Soms bellen wijkbewoners zelfs op om door te geven dat een boom er wat slapjes bijstaat." Habets: "Wij hebben ons groenbeheer onderverdeeld in onderhoudswijken en de wijkteamleiders gaan in deze wijken over de bewatering. Soms besteden ook zij dit uit aan een aannemer met een giertank."

Waarom besteden die wijkteamleiders soms wel uit en soms niet?

Habets: "We hebben nu veertig man personeel in onze acht onderhoudswijken rondlopen. Voor de bewatering van bomen hebben we met dat aantal niet altijd genoeg personeel in eigen huis."

Gebeurt dat uitbesteden dan ook wel goed, of gaan er door personeelstekort wat bomen verloren?

Habets: "Dat gaat goed. En als bomen het eerste jaar overleefd hebben, dan kunnen ze wel tegen een stootje, dan raken ze het hang- of grondwater en kunnen ze het zonder hulp af." Denissen: "Gemeentes moeten vaak wel uitbesteden omdat ze al zoveel werk hebben aan andere groenwerkzaamheden. Echte boomverzorgers zijn er steeds minder. Aan de gemeente wel de taak om aannemers goed te controleren."

Gemeente 's Hertogenbosch, hoe vaak geven jullie de jonge bomen water?

Habets: "Door de bank genomen zes tot acht keer in een zomer, dus zo ongeveer om de twee weken." Boomkweker Jos Denissen, van boomkwekerij Denissen: "Dat is gemiddeld wel een goede frequentie van water geven. Niet teveel, maar ook niet te weinig. Dit geldt voor de groeiperiode van de bomen, van eind april tot en met eind augustus. Deze zomer hoeven net aangeplante bomen niet zo consequent water te hebben. Als het een keer zo'n 10 tot 20 millimeter regent, hebben ze een week lang geen water nodig."

Gaat water geven alleen door geulen te graven?

Habets: "Nee, bij bomen die in de verharding, op een rooster of op droge plekken in de berm staan, hebben wij bij aanplant 'ringdrainen' in het plantgat van de boom aangelegd. Dat zijn drainageslangen die bestaan uit een rubber drain met een uitmonding. De rubberdrain is geperforeerd. Via de uitmonding brengen we water in, dat via de gaten in de slang naar de boomwortels kan. De slang steekt 10 tot 15 centimeter boven het maaiveld uit."

Hoe hoog is het sterftecijfer door verdroging onder bomen bij jullie gemeentes?

Habets: "Het is niet altijd duidelijk waaraan een jonge boom sterft, maar we weten wel dat het aantal bomen dat verdroogt laag is. We planten gemiddeld zo'n tweeduizend bomen per jaar aan, waarvan nog geen 3 tot 5 procent verdroogt. Deze zomer gaat het goed door de neerslag die regelmatig gevallen is." Van den Breemer: "Bij ons is dat percentage zo ongeveer hetzelfde. Op dit moment hebben we wel een hoge sterfte onder jonge eiken, maar dat is niet zozeer door verdroging als wel door de eikenspintkever. Daar hebben we op dit moment erg veel last van."

Waar is de watergeeffrequentie op gebaseerd?

Habets: "Als het blad wat gaat hangen, is dat een teken dat de jonge aanplant weer water nodig heeft."

Als de blaadjes al hangen, ben je dan als boomverzorgers niet te laat met water geven?

Boomkweker Jos Denissen: "Dat hoeft niet te laat te zijn. Als je twee dagen na het opmerken van slaphangende blaadjes pas besluit om water te geven, ben je pas te laat." Hij vervolgt: "Door de klimaatverandering en de steeds warmer en droger wordende zomers kan het wel zo zijn dat boomverzorgers twee jaar in plaats van één jaar lang de aangeplante bomen goed in de gaten moeten houden en water moeten geven. Wat altijd goed werkt bij jonge aanplant is om ze vroeg in het voorjaar te planten, zodat de boompjes tijd hebben om kiemwortels te ontwikkelen om water uit de grond op te nemen zodra het warmer wordt. Als je ze laat in het voorjaar plant, moet je gedurende een langere periode extra water geven. Anders stijgt het percentage uitdroging onder net aangeplante bomen inderdaad snel."